

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austró-Ungari'a :

Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la

TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.

Manifestulu Maiestàtii Sale.

Catra popórele mele!

Cea mai grea lovitura, ce a potutu loví inim'a mea de parinte, perderea cea ireparabila a scumpului mieu fiu unicu, m'a strepusu in celu mai profundu doliu pre mine, cas'a mea si credintiósele mele popóre.

Sguduítu in internulu mieu me inchinu cu supunere hotarírei celei nepetrunse a provedintiei divine, si impreuna cu popórele mele rogu pre Celu Atotputernicu se-mi dea tari'a trebuintiósá intru indeplinirea consciétiósá a detorintieloru mele de monercha, cá se potu urma cu curagiu si energia si in viitoriu in toema cá si pana acum directiunea, pre carea o am avutu totdeun'a in vedere : de a lucrá neobositu pentru binele obscescu si pentru sustienerea binefaceriloru pácii.

Mi-a facutu multa mangaiare, ca in aceste dile de grea cercare si durere m'am vediutu cá totdeuna incungiuratu de alipirea popóreloru mele, cari din tóte pártile, si din tóte cercurile, de aprópe si de departe, din orasie si din sate, s'au grabitu a-mi esprimá cele mai calduróse si mai misicatórie espressiuni de condolentia.

In deplina recunoscintia semtiescu, cum chiar in aceste momente de grea cercare legatur'a iubirei si credintiei imprumutate, carea me léga pre mine si cas'a mea cu popórele monarchiei — casciga in taria si in putere; si deci me semtu indemnatu, cá in numele mieu, in numele multu iubitei mele socii, Imperatése si Regine, precum si in numele multu obidatei mele nurori, se multiemescu din tóta inim'a pentru espressiunile de condolentia si pentru participarea la doliulu nostru.

Cu acésta multiamita adencu semtita in inim'a mea impreuna cu popórele melé ceru indurarea lui Ddienu spre a poté conlucrá cu puteri unite la infloirea patriei.

Vien'a 5° Februaru 1889.

Franciscu Iosifu, m. p.

„Se ne facemu independenti!“

Confratii nostri dela „Fói'a diecesana“ din Caransebesin, publica in articolulu de anulu nou 1889 urmatórele :

Cu tóte acestea noi in imprejurările nóstre cele modeste in fati'a tuturoru pericililoru, ce ne amenintia, vom face bine, déca vom strenge bine sirurile nóstre, vom tie-ne la olalta spr'jinindu-ne unii pe altii in multele nóstre necszuri; déca ne vom intari cu rabdare, pentru ca se putemu suportá póte inca multu timpu greutátile vietii actuale. Se implinimu cu santienie datorintiele nóstre contra bisericá si scóla, cá-ci aceste institutiuni ne-au fost in trecutu scutulu, acopereméntulu si limanulu nostru, si tot ele ne vor scóte, avéndu rabdare din tóte miseriile timpului de fatia. Ne magulimu cu acésta sperantia, pentru cá scimu, cá in noi simburele este bunu, cá cei chemati a conduce poporulu nostru la limanulu doritu, preotii si invetiatorii cu fórte putiene esceptiuni sunt la inaltimea misiunei loru. Ei, sciu, cá numai crescéndu si cultivandu poporulu, alu carui'a conducatori naturali sunt ei, pot se astepte si ei o imbunatatire a sortii loru pre carea de astadi. Ei nu isi mai punu sperantiele in ajutoriulu puterniciloru dilei, ci se razima numai pe propriile loru puteri. Si acésta este unu progresu, ce ne indómna la munca propria, facendu-ne independenti.

Suntemu intru tóte de acordu cu aceste nimerite apretiiári ale fratiloru nostri din Caransebesiu.

„A rabdá,“ a-ne „razímá“ numai pre puterile nóstre proprii „a lucrá,“ si „prin munc'a nóstra propria a-ne face „independenti,“ — a fost, este si trebue se fia programulu vietii nóstre actuale si viitórie.

Avem multe de facutu. Si intre cele multe cea mai de capetenia a nóstra lucrare este a-ne cascigá in bisericá „independenti'a“ de actiune in cadrulu autonomiei basate pre legea nóstra organica.

Am avutu noi si in trecutu toti din acésta „independentia,“ dar nu o am avutu nici pre departe in mesur'a pretinsa de lege si in mesur'a necesaria pentru a lucrá cu sporiu.

In analele vietii nóstre bisericesci, incependu dela anulu 1870 incóce vom gasi multe concluse luate de

organele nóstre bisericesci, cari s'au vaditu de nerea lisabilo ; ér acést'a s'a intemplantu de buna séma numai din motivulu, ca am procesu in lucrările nóstre pr multu din motive teoretice si pr putien condusi de trebuintiele vietii practice. Si credemu, ca nu ne insielamu, daca dicemu, că chiar si divergintiele, ce s'au vediutu din cand in cand in societatea nóstra au procesu numai din acestu motivu.

Omulu teoreticu este fórte indemanatecu intru a planu multime de planuri ; ér omulu practic, ca rele vede pragulu de jos si mai nainte de ce s'ar-fi lovit cu capulu de celu de sus, este mai scumpu si mai cu grije, cand este vorb'a de planuri noue. Mintea omului practic este indreptata in prim'a linia a realis si a-se desarcin de angajamente luate deja, si apoi numai dupa ce face din destul acestei detorintie merge mai departe, si combinza planuri noue, dar si in acésta lucrare unu astfeliu de omu este totdeun'a cu ochii atientiti la realitate si la factorii, de cari dispune.

Cine nu are numerulu „doi“ de doue ori că „factoru“, acél'a nu póte av nici odata numerulu „patru“ de productu. Nu astfeliu gandesc inse omulu teoreticu. In teoria tóte se potu planu, si chiar si motiv pana la unu anumitu punctu. In teoria nu este de locu sminta a calcul, si respective a luĭ de factori si marimi maginarie, si a ajunge la rezultate ale combinatiunilor sale teoretice, pre bas'a marimiloru, pre cari si le-a inchipuitu densulu, si cari nici n'au esistatu, nici nu esista.

Si adevrulu este, ca matematic'a a scosu la ivla multe lucruri bune calculandu cu marimi imaginario. In viéti'a bisericeii si preste totu in viéti'a popóreloru nu se póte lucr astfeliu. Aici totulu trebue se procda dela realitate, si totulu trebue calculatu si planuitu cu calculi reali, si totu ceea ce se planuiesce in favorulu viitoriului, trebue se aiba o basa reala.

Programulu bisericeii este a inlesni progresulu si calea poporulu spre perfectiune pre tóte terenele.

In cadrulu acestui vastu programu se potu face lucruri bune si cu mijlóce mai putiene : tocma asia precum omulu mai seracu si-zidesce si elu cu bani putieni casa de seam'a lui, chiar că si celu bogatu cu bani multi.

Si case fiend amendoue, amendoue adapostescu pre stepanii loru. Si de multe ori se intempla c stepanulu casei celei mici se-se semta mai bine si mai fericitu c stepanulu casei celei mari.

A nóstra sórte in biserica asia este, că mai adese ori se nu potem face ceea ce voimu ; ci se-ne multiemim a face ceea ce potem. Si ómenii nostri, cari sunt in servitiulu esecutivei incependu de jos din parochia pana sus la Metropolia, fiend in curentulu afaceriloru si desvoltării au luat acésta directiune practica. Cand se intelnescu inse in adunării acesti ómeni, cu ómeni, cari ocupati cu afacerile loru,

nu cunoscu din propri'a intuitiune mersulu realu alu afaceriloru bisericeii, ci seau numai din „siopte“, seau apoi si fara siopte din marimi imaginario : atunci, mai cu seama intre imprejurările nóstre, usior se intempla, c se decida motive teoretice, si motivele practice se nu fia ascultate.

Am perdutu multu in biserica din acésta cauza, pentru ca astfeliu de concluse, si vorbele urmate dupa ele ne-au impededatu multu de la fapte.

La noi, la romani, si póte ca si la altii va fi fiend asia, este mai placuta stepania, dect servitiulu ; si libertatea si independenti'a de regula se esplica nu in ceea ce a disu Mantuitoriulu Christos : „celu ce vrea se fia intre voi mai mare, trebue se fia tuturor sluga ;“ ci cam in altele, si in aceste multe altele sunt dra pr putiene de a servi binele si interesele bisericeii. A datu inse Ddieu se fia si ómeni, cari servescu cu credintia interesele bisericeii. Acesti'a sunt adesea paralisati, si lipsiti de „independentia“, pentru ca „independenti'a“ la noi nu se privesce c unu resultatu alu servitiului prestatu si alu disciplinei in cadrulu legii ; ci in ceea ce spunea unu omu vestitu mai desti ani in o siedintia a comitetulu parochialu, vorbindu de unu regulamentu congresualu, d'apoi ca „o adunatura de ómeni este si congresulu, tocm'a asia ca si noi comitetulu.“

De o astfeliu de „independentia“, carea consta in a nu te supune legii se-ne fersca Ddieu !

De aceea repetimu : numai omulu „independentu“ in actiunile sale póte obtien rezultate bune. Inse spre a av acésta independentia este de lipsa, ca ea se aiba de basa si de isvoru : „munc'a si disciplin'a, precum o accentuza acést'a atât de numeritu confratii nostri dela „Fi'a diecesana“ din Caransebesiu.

Si cand densii punu tot pondulu in desvoltarea nóstra pre lucrarea si tienut'a pretiloru si invetiatoriloru nostri, basata „pre propriele loru puteri,“ credemu, că este la locu se repetimu ceea ce am disu in unulu din numerii trecuti : că *puterea bisericeii emanza dela sene, si mersulu acestei institutiuni nu este permisu a-se lasă condusu si conturbatu de influentie esterne, trectorie.*

Va se dica sporiu vom aret fie-care din noi c preoti si c invetiatori numai prin o *munca impreunata cu disciplin'a cea mai rigorsa.* Se muncimu nentreruptu spre a esecut totu ceea ce ne poruncescu detorintiele nóstre oficiali, si fia in comitetu fia in sinodu, fia in biserica, fia in scóla, se nu ne lasamu impresionati nici de vorbe, nici de tendentie streine de spiritulu bisericeii ; ci se ne urmamu calea ce ni-o arata că la preoti pastoral'a, ér ca la invetiatori principiile educatiunei :

Vorbimu de „independentia“ in actiunile nóstre, si precum am disu mai sus, regretamu, ca in trecutu nu o am avutu in mesur'a trebuintiosa.

Si nu o am avutu, curat numai din motivulu, ca multi dintre noi nu vom fi avutu aceea ce lu-

mea de ordine numesce „disciplina.“ Domnulu de sus, carele in siedinti'a comitetului parochialu sustienea cu unu feliu de emfasa, ca: congresulu nationalu nu este altceva, decât o adunatura de ómeni, si conclusele si regulamentele congresuale nu au mai multa putere, decât conclusele ori carui comitetu parochialu* ne dovedesce pré multa lipsa de disciplina, si unde nu este disciplina, repetimu, nu este si nu póte fi independentia in actiune.

De aceea alaturandu-ne si noi apelului confratiloru dela „Foi'a diecesana“ dicemu nu numai preotiloru si invetiatoriloru nostri, ci tuturor, pre cari îi-intereséza biseric'a si progresulu ei: se fim cu grije, se fim la panda, ca „vremile grele sunt“; si independenti ne vom face numai prin tineria cu rigóre la disciplin'a, pre carea ni-o impune legea.

Din viéti'a economica a poporului nostru.

II.

Spre a-ne poté dá seama de starea, in carea se gasesce astadi tieranulu românú, este neaperatu de trebuintia, se ne uitamu, si se vedem, cum era cas'a densului inainte cu 20—30 de ani, si cum este astadi acésta casa.

Inainte vreme nu era casa romanésca, in carea se nu fi aflatu furc'a si resboiulu, si cu cât hainele unei fete erau mai frumoése, cu atât'a treccea de mai harnica in satu, — *pentru ca erau facute de manile densei.* Nu era pre atunci casa romanésca, in carea se fi intratu, si se nu fi aflatu resboiulu si furc'a. Cât era iérn'a, mam'a si fetele torceau si cantau; ér colo catra primavéra in postulu Pasciloru era timpulu resboiului; si grij'a resboiului astfelu era, ca pre dilele de Pasti trebuia scosu din casa, si panz'a trebuia se fia tiesuta. Alt-feliu era rusine mare pre cas'a, in carea remanea resboiulu preste santele serbatori, si fet'a carea pana in acestu timpu nu era gat'a cu panz'a, nu mai avea nici o trecere in satu.

La sfintele Pasci tóta lumea trebuia se aiba o haina noua; si credintia respandita era, ca hain'a noua, cu carea merge omulu la sant'a inviare, era haina cu norocu, si facea norocosu pre celu ce o portá.

Pana a fost resboiulu si furc'a in cas'a romanului, pana atunci era mai multa indestulare si bucuria in casa; ér cand s'a scosu resboiulu din cas'a romanului, a intratu in locul lui lips'a si necazulu.

Si pare ca este alta minune, seau chiar facatura pre noi, ca chiar in satele, in care se dice, ca ar fi mai multa civilizatie, acolo s'a scosu mai de multu resboiulu si furc'a din casa, si acolo au intratu mai multe pecate, mai multe recazuri.

Se intrám si astadi in cas'a romanului, si vom aflá, ca in multe locuri furc'a, fusulu si resboiulu s'au raritu intru atât'a; încât ómenii pre alocurea le mai cunoscu mai numai din poveste. Opincile, cari sunt cea

mai buna incaltiaminte, au inceputu a-se rarí; si nu se pré vedu acum nici obelele cele frumosu impestritate ale banatianului, nici cele albe ale ardeleanului. Fét'a cea harnica a romanului nu mai póta cá odinóra eisme cu copuri, nu mai póta camésia din panza tiesuta si inalbita cu manile ei; ér catrinti'a si opregulu incepe a-se rarí. S'a raritu panur'a cea buna si trainica facuta de manile femeii romane; si intréga, seau cea mai mare parte din imbracamintea romanului, a barbatului, cá si a femeii si a prunciloru este cumperata din dugheanu pre bani scumpi, de multe ori luati imprumutu pre camete spaimentatórie.

Portulu romanescu a perdatu deja fórté multu din originalitatea frumosului portu, ce-lu vedemu la stremosii nostri pre column'a lui Traian.

Dar portulu este unu insemnatu momentu in viéti'a nationala a popóreloru; si vecinicu ne vom aduce aminte de ceea ce ne-a spusu unu amicu alu nostru in acésta privintia. Densulu ne spune, ca fiend elevu in unu gimnasiu remanescu din Ardealu a umblatu la scóla pana in clas'a a sieptea gimnasiala in portulu seu romanescu. Si dupa ce si-a schimbatu portulu, si s'a imbracatu si elu in haine domnesci, — mergendu odata acasa in ferii, s'a imbracatu de nou intr'o di in hainele sale romanesci; si vedindu-lu mama s'a i-a disu cu bucuria: „ei dragutiulu mamei, altfelu de omu esti tu in hainele lucrate de manile mele, din lana si inu curatu. Acestea sunt haine, nu sdrentiele tale cele negri, cumperate pre bani scumpi, si Ddieu scie din ce feliu de materii facute.“

Ast'a este asia, si nu inzadar dice dicetóri'a romanésca: „si te pórtá cum ti-e portulu.“

Si in cuvintele acestea este marcata intr'o forma destul de evidenta valórea portului in reportu cu spiritulu nationalu alu poporului. Celu ce si-iubescé portulu, nu-si perde nici odata nici limb'a, nici individualitatea sa nationala.

Si celu ce astfelu gandesce cá mam'a de sus, acél'a romanu este, si romanu bunu remane.

Si uitandu-ne noi astadi in multe párti la portulu plugariului, si aducendu-ne aminte de cum era imbracatu acestu omu inainte cu 20—30 de ani, — trebue se ajungem la convingerea, ca industri'a de fabrica chiar in acestu din urma timpu ne-a batutu reu atât pre terenulu materialu, cât chiar si pre celu nationalu.

Ne-au orbitu ochii productele industriei streine de fabrica, si pentru aceste producte le-am scosu pre ale nóstre proprii din casele nóstre, — si ne-am faentú sclavi si tributari industriiloru streine.

Cine?

Noi, plugariulu nostru, carele are astadi asia de putienu cascigu, si carele érn'a n'are nimicu de lucru, de cand s'a scosu furc'a si resboiulu din cas'a romanului.

Apoi mai un'a.

Fericitulu intru aducere aminte scriitoriu romanu

Cesar Boliacu in poesi'a s'a intitulata „Sil'a," descriendu miseriele iobagiei si vietii iobagesci, constata, ca unic'a mangaiare, ce o avea romanulu in cas'a s'a in timpurile de trista aducere aminte, era o icóna a santei Nascetórie. Catra acést'a santa icóna se indrep-tá privirea romanului necajitu totdeun'a dicendu: In ori ce góna a sórtei te-am chiebatu.“

Astadi s'au raritu si icónele din cas'a romanu-lui, si numai aflamu in acésta casa mangaiarea, pre carea o aflám odinióra.

S'a perdutu in multe locuri si din originalitatea cantececeloru si jocurilor nationale ale poporului nostru.

Dar cum este, vedemu cu totii, ca nu este bine.

Trebue neaperatu se facemu cev'a in contra a-cestei porniri gresite; si spre a-ne lamuri asupra u-nui planu de actiune bine determinatu, prin carele se-ne putem aperi biseric'a si natiunea de inmultire-a proletariatului, — este neaperatu de trebuintia. cá se studiiám causele, cari ne-au adusu in starea de astadi.

* * *

Ne place totdeun'a, cá ceea ce scriemu, si ceea ce spunem aici, se luám chiar din gur'a poporului románu. Lu-vom urmari si de astadata pre plugariulu nostru, pentru cá cine-lu cunósce a potutu bagá de séma, ca plugariulu nostru se pricepe fórté bine si este mesteru de vorba.

Unu amicu alu nostru, carele a umblatu multu printre plugari, ne spune, ca adeseori i-a auditu pre acesti'a plangendu-se, ca din scóele nóstre de astadi nu mai esu atáti'a prunci invetiati, precum esiau odinióra, si nici slujb'a din biserica pare ca nu mai este, precum era inainte vreme.“

Asia dice plugariulu, si plugariulu nostru cam de regula scie elu ce dice, le nimeresce fórté bine. Se vedemu!

Inainte vreme totu pondulu si tóta greutatea se punea in scóla: pre crescerea intru fric'a lui Dumnedieu: seau pre ceea ce numimu noi astadi „educatiune;“ si plugariulu numea „invetiatu“ numai pre acelu pruncu, carele, cand ajungea si elu se fia feciorandru, scia se cante in strana, se cetésca in postulu Pasciloru psaltirea, ér Sambeta sér'a scia se cetésca inaintea icónei santei Nascetórie la lumin'a candeléi aprinse in audiulu tuturoru celoru din casa visulu maicii precestei, seau acaftistulu maicii Domnului. Si prunculu feciorandru, carele scia sê cante bine era laudatu in satu de betrani si de teneri, de totu satulu.

Scóelele nóstre au intratu cam dela anulu 1870 intr'unu nou stadiu, incependu dela preparandia si teologia pana la cea din urma scóla elementara. Voimu si noi se dámu tenerimei pre langa educatiune mai multa instructiune, mai multe cunoscintie; si in acelasi timp voim si noi neaperatu, cá precum invétia astadi tóta lumea a gandi, se invetiám si noi, si se invetie si pruncii nostri.

Nici ca s'ar poté, nici ca ar fi de doritu altcum-Dar asia ni-se pare none, ca urmarindu cerintiele vietii scolare de astadi am caditu in unu altu estremu. Urmatoriulu esemplu, luatu din viétia, sperám, ca ne va dá dreptate, si esemplulu acest'a lu-luám din viétia, si anume chiar din actele consistoriului nostru diecesanu.

Este dispusetiune generala la noi, cá in afacerile bisericesci, scolare si fundationale, in cari corespondu si insus si injos „oficiele parochiali,“ precum si in genere afacerile spirituale, atât in functiunile, ce se seversiescu in biserica, cât si afara de biserica invetiatorii si preotii sè se ajute unii pre altii.

Asia a fost acést'a la noi din betrani. Ca tóte acestea sciti ce s'a intemplatú?

Mai in tómn'a trecuta, unu venerabilu preotu de ai nostri, inspectoru acolaru si asesoru consistorialu, dupa usu si dupa lege, invitá pre unu invetiatoriu din comun'a s'a, se-i ajute in o functiune de acést'a natura. Si sciti, ce i-a respunsu? „Eu sum invetiatoriu modernu, nu sarutu man'a popii.“

Cunóschemu de aprópe pre onorabilulu preotu de carele vorbimu, si scimu, ca nu pentru a-i sarutá man'a a inviatu pre respectivulu invetiatoriu la sene; ci pentru cá se implinésca o datorintia oficiala; si abstragendu dela aceea, ca nu ne este nici unui'a permis a-ne subtrage dela detorintiele nóstre oficiale, dar asia ni-se pare none, ca in casulu de facia se vadesce o mare scapatate in ale biserice si in ale religiunei.

Si acestu casu si altele multe, pre cari le-am vediutu, ne constata, ca scóelele nóstre, desi multimita lui Ddieu pana acum, celu putienu in a nóstre eparchia, tóte au caracteru confessionalu, — au primitu in sene pré multu din spiritulu scóleloru comunale.

Vom continuá.

Predic'a de pe munte a Mântuitorului.

(Mat cap. 5—7, 29.)

(dupa Dr. A. Bisping.)

Vorbirea ce a tienut'o Mântuitorulu la inceputulu activitáti sale, pe muntele ce se afla spre nordu dela Tavoru, numitu de locuitorii de adi din Palestina, córaele Hotteinului (Hottein unu satu) ér de catra crestini: „dealulu fericiriloru,“ e de o deosebita importantia pentru fie-care crestinu ortodoxu; pentru cá cuventarea acést'a cuprinde, afara de multele invetiaturi morale si dogmatice, inca si aceea rugaciune, care dilnicu o inaltia elu la Parintele Indurariloru, adeca rugaciunea domnésca, „Tatalu nostru;“ precum si acele adevururi, cari le aude in fie-care dumineca si serbatóre, la seversirea santei liturgii, adeca cele optu fericiri (macarisme.) Trebue deci se manifeste fie-care crestinu ortodoxu unu interesu viu, atât intru cunóscearea si priceperea intregéi cuventari rostite de dumnedieescu Invetiatoriu, precumu si in particularu intru patrundera acelu parti din acést'a vorbire, cari forméza o parte intregitóre a cultulu biserice nóstre. O exegesa, in spiritulu invetiaturei biserice nóstre dreptredincióse, ilu va ajuta mult intru aceste. Nainte

de a trece inse la interpretarea acestei oratiuni montane, trebuie se facemu unele observari generale, privitoare la unitatea si legatur'a sau nexulu ei internu.

In timpul mai nouu tragu multi la indoiala unitatea a predicii montane a lui Chris. si o tienu de o compositie libera a evangelistului nostru, din mai multe cuventari, ce le-a propusu Isusu in diferite timpuri si la diferite ocațiuni. Spre intemeierea acestei opiniuni dicu ei mai aintai: „Caracterulu evangheliei prime preste totu consta intr'aceea, ca autorulu nu espune materia in ordine cronologica si topologica, ci grupéza invetiaturile si faptele lui Isus in anumite rubrice, pentru ca in modulu acest'a cu atât mai lesne se isi ajunga scopulu seu, de a dovedi ca Isus e Mesi'a celu promis. Astfelu voesce Matei, si aici indata la inceputulu activității publice a lui Isus, se ni-lu infatisieze, ca pre regele mesianicu si ca pre legislatorulu T. N. Spre acestu scopu alege diferitele expresiuni ale lui Isus, cari au caracteru legislatoricu, si cari le-a exprimat in diferite timpuri si la diferite ocațiuni, a formatu din aceste o vorbire, si acest'a o pune in gur'a lui Isus.“ — La tot casulu trebuie se concedemu, ca Matei ne espune vieti'a lui Isus, mai multu pragmaticu de cât cronologic; acest'a inse nu ne indreptatesce de a conchide, ca si predic'a de pe munte e o compositie libera din diferite vorbiri ale Mântuitorului, ci celu multu, ca ar poté se fie. Dara Matei ni-a lasatu cuventarea, ca un'a ce s'a tienuta in unu timpu si in unu locu anumitu, si inaintea unni cercu anumitu de auditori, deci noi pana atunci trebuie se o privimu de unu intregu, pana când nu sunt temeiri positive si constringătoare contr'a unității. Afara de acest'a, legatur'a sau nexulu internu a intregii oratiuni e foarte nimeritu, dupa cum vom vedé indata, si cum ar fi potut se fie numai foarte cu anevoc, in o compositie din mai multe vorbiri a le Domnului. — Mai obiectéza unii: „La Luc'a capu 6, 17 si versurile urmatóre, se afla o cuventare, care samana multu cu predic'a de pe munte dela Matei, ba dupa inceputu si sfarsitu sunt chiar identice. Aceea inse e cu multu mai scurta decât acest'a: deci oratiunea montana la Matei e compusa din diferite cuventari a lui Isus.“ — La acest'a respundemu ca vorbirea ce ni-o referéza Luc'a, apare ca unu escriptu din o cuventare mai lunga a lui Isus. Ea are preste tot unu caracteru fragmentaru, neocompletu; singuraticele expresiuni a lui Christosu sunt insirate fara nici o legatura, ca nisce gnome, asia ca numai decât trebuie se recunoscemu ca cea a lui Matei e ceea originala. — Altii mai dicu: „Unele parti din predic'a de pe munte a lui Matei se afla resfirate ici colea in evangeli'a a trei'a, si adese cu totul in alt'a legatura, in altu nexu. — Ore se nu fi vorbitu Mântuitorulu in cei trei ani ai activității sale ceva de doue ori, si la diferite ocațiuni si in alt'a legatura, in altu nexu? Ore se nu fi exprimat elu intre deosebite impregiurari, si numai câte unu adeveru singuratic din acele invetiaturi fundamentale si porunci principale, ce le-a exprimat aici, la inceputulu activității sale?“

Nexulu, legatur'a interna a cuventarei de pe munte e urmatoriu: Dupa versulu 17. din cap. 4. alu evangheliei noastre, a inceputu Mântuitorulu diregatori'a s'a invetatorésca cu acele cuvinte, cu cari si Botezatorulu 'si-a inceputu si sfarsitu predic'a s'a: cu provocarea la cáintia, dicendu ca s'a apropiatu imperati'a lui Ddiu. Aici in predic'a de pe munte ne dá el legile acestei imperatii, ne dá codicele civilu, dupa care are se se proceda in imperati'a acest'a. Dara in codicele fie-carui statuu se determina exactu 1) cine se póte considerá de membru alu statului, si ce felulu de conditii ni trebuiescu implinite, pentru de a câstiga dreptulu de cetatieanu alu

statului. Conditiiunile fundamentale pentru câstigarea dreptulu de cive in acest'a imperatie spirituala a lui Ddiu sunt exprimate in cele optu asia numite fericiri dela versulu 3—12. — Apoi 2) se hotaresce, ca cine se fie diregatoriu si cari sunt detoriatiile principale si cari drepturile lui. In imperatia lui Ddiu, pre carea Cristosu a venitu s'o intemeieze, sunt diregatori Apostolii si urmasii lor legitimi; ei trebuie se fie sarea pamentului si lumina lunei in acesta imperatie, adeca principiulu conservatoriu si luminatoriu. — Deórece teocrati'a evreésca a fost o imperatie a lui Ddiu, dar numai o imperatie pedagogica, pregatitoare la adevarata imperatie, dumnedieésca a trebuitu 3) Christos se arate si referintia dintre imperatia ce o avea se o intemeieze elu, si dintre cea teocratica a T. V. Nu voiesce elu se intemeieze una noua: cu legi de tot noue, ci voiesce numai se duca la indeplinire si perfectiune teocrati'a T. V. carea cuprindea in germine si pre inchipuia tipicu imperati'a mesianica a lui Ddiu; elu voiesce se curatie legile T. V. de adausele false si de interpretatiunile ce s'au facutu in decursulu timpului, si se le reduca la ideile lor proprie originale. Acesta se face in vers. 17—48. 4) Cealalta parte a predicii de pe munte dela cap. 6. incependu, tractéza despre prestatiunile singuratie ale membriloru imperatii acesti'a (6, 1—18.) despre posesiunea lor (6, 19—34.) despre detoriatiile reciproce si drepturile lor etc. Se tractéza si despre dreptulu de petitiune, si Mântuitorulu ne da in „Tatalu nostru“ o formula valida pentru tote timpurile, in care putemu subscrerne petitiunile nostre la regele imperatii acestei'a.

Ansa la vorbirea acest'a memorabila si unica in feiliu ei, a datu efectulu minunatu ce l-a produsu activitatea mantuitoare a lui Chris., in unu numeru considerabilu dintre locuitorii din Galilea, Decapolis, Ierusalimu, Iudea si de dincolo de Iordanu adeca din Perea. Acesti'a i-au urmatu lui, ér el vediéndu-i s'a suitu pe muntete amintitu si li-a cuventatu. — Fiindu vorbirea ce se afla la Luca cap. 6, 17. si vers. urmatóre identica cu acest'a, se nasce o greutate aparenta cu privire la cuvintele dela Matei: ca Isus s'a suit pe unu munte; si la cele dela Luca: ca s'a pogoritu cu apostolii sei. Luca ne descrie scena acest'a astfelu: Isus s'a suitu pe munte si dupa ce tota nóptea s'a rugatu, diminétia a alesu pre ceil. 12. apostoli s'a pogoritu, si a statu in unu locu siesu, si a inceputu a invetiá poporulu de acolo. Ambele relatiuni se potu uni astfelu: seau ca Matei léga suirea prima cu invetiarea multimei, fara ca se amintésca de pogorirea ulterioara; s'au ca imbulzirea poporului setosu dupa mántuire, i-lu silesce pre Isus ca dupa ce s'a pogoritu, se se suie érași pe o inaltime ca se póta vorbi mai liniscitu catra cerculu invetiaceiloru sei si catra poporulu ce-ii urmá lui.

a) Conditiiunile, pre langa cari se câstiga dreptulu de cetatieanu in imperati'a lui Ddiu se afla espuse in versu 3—12. — Aceste nu se espunu in forma de hotáriru legale ci in form'a de sentintie scurte, cari in fondu sunt tote de acelasi cuprinsu.

Prodos'a (premissa, propusetiunea premergatóre) esprima tot unu si aceasi virtute crestina, considerata din diferite puncte de vedere, si tiene de fericitu, flu fericisce pre acel'a, carele are, aceea virtute carele o cultiveza; apodos'a (propusetiunea consecutiva) contine motivulu fericirii, si acestu unicu motivu e posesiunea imperatii lui Ddiu, carea privita din diferite puncte de vedere, ni se infatisieza in tote 8 fericirile, prin diferite icóne. Afara de acest'a contine fie-care sentintia, daca o esaminamu purcedindu din vederile nostre pamentesci, si

ceva paradoxu. Imperati'a lui Ddiu, pre carea Cristos a venit s'o intemeieze, a pasitu in contrastu directu cu imperati'a lumii acesteia; a fost si este deci pentru acést'a din urma, intotdeauna ceva paradoxu. Daca considerámu noi mai de áprópe crestinismulu, in intregulu si in partile sale singuratiche, apoi, mintea cea intunecata prin pecatu, in tot loculu se va impedece in lucruri paradoxice, din contra cea luminata prin credintia, va vedé si cunósce intrinsulu descoperirea adevéruului celui mai inaltu.

(Va urmá)

Onorate Domnule Redactoru !

Ve rogu cu stima a-mi dá ospitalitate in pretiuit'a fóia „Biserica si Scol'a“ publicádu urmatóriele mele orduri, prin cari speru, ca nu voiu intempina nici des-approbarea onoratului public cetitoriu, pentru cá eu asia credu ca inaintarea si progresarea pe ori ce terenu a natiunei intregi in genere, si in special si a unei comune singuratiche apartienatórie acelei natiuni, trebuie se produca bucuria sufletésca in inim'a fiacarui fiu bine simtitoriu alu acesteia.

Cádu deci voiescu a aretá mai jos unele inaintári, cari s'an facutu in comun'a Jabar, nu am intentiunea a buciuná — din vanitate — laude despre acést'a comuna, ci voiescu simplaminte a insirá fapte implinite, spre a dovedí, cumcá nu pretotindenea esista stagnare in mersulu sfaceriloru bisericesci — scolarie si culturale, ci ici-cólé se mai dau semne de viétia, se mai vedu miscaminte de desvoltare, de propasire spre tient'a nóstra comuna.

Acést'a comuna e locuita numai de románi greco-orientali, cari si in privinti'a materiala stau cam binisioru; dar deschilinitu mi-place o insusire frumósá a acestor locuitori si anume: concordia si bun'a armonia, carea domnesce intre densii cádu este vorb'a de vr'o intreprindere salutara, cáci ei la asemenea ocaziuni pasiescu solidar, nu se sfasie in partide, precum cu dorere trebuie se vedemu cá se intempla acést'a in alte comune spre dann'a si nefericirea loru. Prin bun'a armonia si solidaritatea loru, si mai disponendu si de un capitalu frumosielu, le-a succes a intreprinde in anul 1888 edificarea unei biserici nóue, care edificare fiindu condusa de mân'a unui'a dintre cei mai onesti architecti si anume: Carolu Görner din Lugosiu, dupa ce va fi terminata, nu va mai lasá nimic'a de doritu, ci acést'a bisericu noua intru adevér va poté servi de modelu, atátu intru cádu privesce stihulu, cádu si durabilitatea zidirei.

Scol'a confesionala a comunei inca e corespundiátoria recerintieloru; si e cercetata binisioru de elevi.

Unu insemnatu pasu culturalu a mai facutu acést'a comuna si prin infiintarea corului vocalu de plugari tot in decursulu anulu 1888.

La infiintarea acestui coru, precum si a celoralalte multe coruri dejá infiintate din tractul Belintului, ia lini'a prima a contribuitu negresitu Preaonoratulu Domnu protopopu tractualu Georgiu Creciunescu, cáci Preonoratu DSA de cáte ori numai a venit in comuna, totdeun'a ne-a atrasu atentiunea „supr'a acestui frumosu ramu de cultura poporala, indemnádu-ne a-lu imbratosia cu tóta caldur'a.

Pre lángá sprijinulu moralu primitu din acést'a parte, mai stáruindu si subscrisulu dupa debilele mele puteri, am isbutitu a infiintá unu coru constatoriu din 40 membrii, angagádu pentru instruarea corului pe domnulu Traian Bratescu diriginte de coru din Gruinu.

Domnulu Bratescu apoi posedendu pre deplin cunosciinti'a noteloru, dar si punendu-si tóta silinti'a, desvoltádu-si totu zelulu, a facutu in scurtu tempu fórté

frumosu progresu, cáci in decursu de 3 luni i-a invetiátu pe coristi perfectu tóte cántarile liturgice, pre cari le-au si cántatu la serbatorile trecute cu tóta precisiunea, spre bucuri'a si mángaierea credintiosiloru nostrii. Le-a mai propusu cántarile funebrele, precum si 11 piese nationale fórté frumóse, si la 2 Februariu a. c. st. n. a avutu intentiunea de a arangiá unu „concertu“ in favorul fondului corului vocal, care concertu dupa pregatirile facute ar fi avutu unu resultatu de totu multiamitoriu, a trebuit inse — din un incidentu tristu obvenitu — se se amáneze pe altu terminu, carele la tempulu seu se va anuncia onoratulu publicu.

Deci dupa tóte acestea nu potu decát se laudu pe dlu Bratescu pentru resultatulu obtienutu cu coristii nostrii, si se-lu recomendu cádu mai caldurosu On. comune, cari au vointia de a infiintá coruri vocali de plugari, cá pre unulu, carele nu numai cá pricepe, ci este si insufletitu pentru maestria de a infiintá coruri vocali de plugari.

Incheiu esprimádu-mi dorinti'a ce o nutrescu, cá corurile de plugari, acesti factori puternici ai culturei poporale, se se póta latí cáit mai tare, cáci in adevéru nu se potu inchipuí fólóscele multilaterale, cari se ajungu prin infiintarea unui coru vocalu de plugari.

Jabar, 23. Ianuariu 1889.

Pavel Stoi'a
preot si presiedintele corului vocalu.

D i v e r s e.

* *Consistoriulu metropolitanu.* Intrunindu-se eri consistoriulu metropolitanu in siedintia plenaria, la loculu primu a votatu o adresa de condolentia catra pré inaltulu tronu din incidentulu trecerii din viétia a principelului de coróna *Rudolfu*. Consistoriulu a fostu bine cercetatu chiar si de asesori din indepartári mari, cum sunt protosincelulu Filaretu Musta din Caransebesiu, protopopii: Michailu Popoviciu din Orsiova, Georgiu Craciunescu din Belintiu, si altii; au lipsitu inse ambii episcopi sufragani, cedádu unoru pedeci, care nu le-au pututu delaturá, inse si Présantiile Sale s'an alaturatu prin telegrame la adresa de condolentia. „T. R.“

* *Balulu reuniunei femeiloru romane din Aradu si provincia* anunciátu pre 9/21 Februariu a. c. — din incidentulu trecerii din acést'a viétia a mult regretatei presidente a reuniunei Hermin'a Popoviciu De-seanu s'a amanatu pre timpu nedeterminatu.

* *Adunarea generala a reuniunei femeiloru romane din Arad si provincia*, se va tiené in diu'a de 9/21 Februariu a. c. la 10 óre inainte de amédi in sal'a seminarului diecesanu.

* *Himenu* Dlu Petru Cimponeriu, teologu absolutu alu eparchiei Aradului a incredintiátu pre dr'a Aurelia fiic'a parintelui Michai Rusu din Monosturu. Felicitárele nóstre!

* *Jubileulu Tökölianului din Budapest'a.* In 27 Ianuariu nou s'a serbatu in Budapest'a jubileulu de 50 de ani alu institutului tókölianu din Budapest'a, infiintiatu de Sav'a Tököly din Arad pentru ajutorarea studentiloru serbi, cari si-facu studiele la institutulu din capital'a tierii. In acést'a di s'a tienutu in bisericu unu servitiu divinu solemnu; ér dupa acést'a in localitatea institutului s'a tienutu o adunare festiva, in carea studentii au esecutatu innulu tókölianu, ér directorulu institutului, dlu Popoviciu a tienutu unu discursu festivu, in carele espuse meritele si valórea institutului de cultura inflentiátu de Sav'a Tököly pentru desvoltarea natiunei serbesci.

* **Multiamita publica.** Din partea Comitetului parochialu de Toboliu, pentru ofertele trimise pe seam'a Sfintei biserici. Spectatului Domnu Nicolau Zigre advocatu in Oradea-mare si Secretariu Consistorialu dela DS'a 4 fl. dela dlu notariu cercuatu din F. Osiorheiu, 70 cr. Nicolau Popa preotu in Fehleriu 50 cr. Teodoru Bodea Alparea 40 cr. Ioanu Arde Alparea 40 cr. Kővér Sándor tutoru orfanalu in Oradea-mare, 2 fl. — Pentru cari oferte primésca sumu titulatii Dni, multiamit'a nostra publica. — Pentru comitetulu parochialu, Georgiu Drimbea, parochu.

* **Multiamita publica.** Se exprima multiamita si de a tadata urmatoriloru binevoitori respective credintiosi ai sf. biserici cari au binevoitu a contribui cu sumele insemnate, pentru procurarea mai multoru sf. obiecte pe sém'a sf. biserici de aici, si anume: Petru Todor 1 fl. Iosifu Ragyozy 2 fl. Kálmán Igaz 2 fl. Antoniu Krausser 1 fl. Petru Schneider 1 fl. 50 cr. Stefan Bajlovits 50 cr. Ia Racici 50 cr. Sav'a Stoicoviciu 50 cr. Pera Iovancs 50 cr. Adam Moroica 1 fl. Nicolau Neagu 1 fl. Georg Milovanu 1 fl. Sofronie Nedeleu 2 fl. 50 cr. Simeonu Sandelu 5 fl. Filipu Jurca 5 fl. Nicolae Olariu 5 fl. Ioan adovanu 6 fl. Ioanu Caza 5 fl. Simeonu Balzu 5 fl. Gec a Surescu 5 fl. Ioanu Bulzu 5 fl. Iosifu Voica 5 fl. Iosi ecosianu 5 fl. Traila Marcu 2 fl. 50 cr. Georgiu Filipu 5 fl. Georgiu Semenea 2 fl. 50 cr. Ioanu Surescu 1 fl. 50 cr. Simeonu Jurca 5 fl. Georgiu Nedeleu 2 fl. 50 cr. Stefanu Birlovanu 2 fl. 50 cr. Traila Munteanu 5 fl. Jerfa loru fie bine primita inaintea bunului Ddieu, si Elu le indeplinésca tóte cererile loru spre bine! — Parti'a in 26 Ianuariu 1889. Pentru comitetulu parochialu. Nicolau Groza, preotu adm.

* **Necrologu.** Mihaiu Voluntiru invetiatoriu in Nadasiu comit. Aradu cu anim'a sfasiata de durere anuntia tuturoru consangeniloru si amiciloru perderea neuitatei sale socie Elen'a nas. Belesiu; carea dupa scurte, grele suferintie si-a datu blândulu ei sufletu in mán'a creatorului, in alu 22-lea anu alu vietii si a 11-lea luna a fericitei sale casatorii. Osamintele i-s'a depusu spre eternu repaosu Sámбата la 31. Decemvre v. anulu 1888. — Fiei tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

* **Fóla „Romänische Revue“** apare dela 1. Ianuarie a. c. in Vien'a. — apare in brosiuri lunarie cu unu caprinsu fórte variatu. Pretiulu abonamentului la acést'a fóie este pentru Austro-Ungari'a pre anu 10 fl. v. a. ér pentru streinatate 20 franci. Bani de prenumeratiune sunt a-se adresá la tipografi'a I. B. Wallischauser Wien VIII Lenaugasse 19.

* **Scóla de fete a Associatiunei.** „Transilvani'a“ in numerulu seu mai nou vorbindu despre scól'a superióra de fete din Sibiu a „Associatiunei Transilvane“ dice intre altele: Pe semestrulu primu din anulu 1888/9 in cele patru clase civile se vedu imatriculate 73 eleve, éra in internatu 43. In totu casulu cifre respectabile acestea, déca vomu luá in consideratiune, ca in scurtulu timpu de doi ani e preste putintia institutu nou se ajunga la cunoscenti'a tuturoru elaseloru si cercuriloru intereseate de elu si se'si intemeieze unu renume, chiar si in casu cand nu ar fi combatutu de nici unu adversaru, pe fatia séu intru ascunsu. Dela 1 Februarie inainte se primescu eleve in tóte clasele pe sem. II-lea, cum si in internatu, pe lâng'a conditiunile cuprinse in regulamentu. Cu cât se vor inmulti elevele cu atât si spelele voru de-cresce. Din diu'a in care Associatiunea, séa mai exactu in-sasi natiunea, va ingriji de unu fondu siguru, din alu carui venitu regulatu se póta fi platiti profesorii, spelele internatului de fete potu se scada la 15 fl. pe luna, éra di-

dactrulu sau tax'a scolastica la 10 fl. pe anu. Spelele internatului in acelu casu fericitu aru putea fi si mai mici, déca nu amu sci cu totii, ca tinerimea de sexu femeescu cere cu totulu alte ingrijiri de natura delicata, care la tinerimea de sexulu barbatescu nici din audiu nu suntu cunoscute.

* **Inchetarea socotiloru institutului de creditu si de economii cá societate pe actiuni „Timisian'a“ in Timisiór'a, pe anulu 1888.**

Centulu bilantului.

Active:	
Cass'a in numerariu	5297.73
Cambii	168706.95
Imprumuturi hipotecari	65557.34
Mobiliaru	415.78
Dupa amortisare de	41.58
Interese de reescomptu anticipate	23.06
Diverse conturi debitóre	119.92
	<hr/>
	240079.20
Passive:	
Capitalu de fondare	50000.—
Fondu de reserva	7081.45
Depuneri spre fructificare	166905.73
Cambii reescomptate	3050.—
Interese anticipate pro 1889	3307.51
Contributiune dupa interese la depuneri spre fructificare	425.59
Dividende neredicate	253.80
Diverse conturi creditóre	123.95
Profitu curatu	8931.17
	<hr/>
	240079.20

Centulu veniteloru si a sarciniloru.

Sarcini:	
Interese redicate si capitalisate	8116.30
Salarie	1681.68
Contributiune erariala si comunala	1185.85
Interese de reescomptu	500.63
Chirie si spele de cancelarie	429.35
Tiparituri si registre	152.85
Competinti'a de timbru	47.05
10% amortisare din mobiliaru	41.58
Inserate	36.30
Porto	3.92
Profitu curatu	8931.17
	<hr/>
	21126.68

Venite:

Interese:		
dela cambii escomptate	15528.61	
dela imprumuturi hipotecari	5595.79	21124.40
Provisiune		2.28
		<hr/>
		21126.68

Timisiór'a, in 31. Decemvre 1888.

Emanuil Ungurianu,
director.

Demetru Achim,
contabil.

Georgiu Traila, Costa Maniu, Ioan Istin, Alexandru Craciunescu, Constantin Radulescu,
membrii directiunei.

Subsemnatulu comitetu am esaminatu contulu prezentu alu bilantului precum si cel'a al veniteloru si a sarciniloru si confrontandu-le cu registrele principale si auxiliare ale societatii tienute in buna regula, le am gasitu in consonantia cu acelea si exacte.

Meletie Dregheciu, Atanasiu Mercea, Ioan Suciu, Georgiu Craciunescu.

„Timisian'a“ institutu de creditu si de economii cá societate pe áctiuni in Timisór'a.

1. acórda imprumuturi cambiale,
2. acórda imprumuturi ipotocare,
3. provede afaceri de incassare,
4. primește depuneri spre fructificare dupa cari solvesce 5°/_o interese netto, contributiunea dupa interese o porta institutul separat.

Bani pentru a-se depune spre fructificare se potu trimite prin posta la adres'a institutului si libelele de depunere se retrimitu éra prin posta.

Directiunea.

* **Platt'a Aradului** din Vinerea trecuta: Gráu de celu mai greu 6.90 fl. éracelu amestecatu 6.60 fl. — Secara 5.10 fl. — Orzulu s'a vendutu cu 5.20 fl. — Ovesulu 4.70 fl. — Cucuruzulu 4.30 fl. — Mazerea — fl. — Fasolea — fl. — Lintea 24 fl. — Cartofii 4 fl. per 100 chgr.

Concursu.

Se escrie pentru indeplinirea postului iavetiatorescu dela scól'a confesionala din comun'a Araneagu, diecesa Aradului, cerculu inspectoralu alu Siriei, cu terminu de alegere pre 5/17 Martiu 1889.

Cu acestu postu sunt impreunate urmatórele emoluminte:

- 1) Salariu banescu de 120 fl. v. a.
- 2) Doue patrare pamentu estravilanu, parte aratoriu parte fenatiu.
- 3) Doispredece stângeni lemne din cari se va incaldi scól'a.
- 4) Pentru conferintia 5 fl.
- 5) In spesele scripturistice 5 fl.
- 6) Dela inmorméntari unde va fi poffitu, va primi,
  - a) dela baiati mici pana la 7 ani — 30 cr.
  - b) dela inmorméntari mari, fara liturgie 50 cr. éracu liturgie 1 fl.
- 7) Cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Recurentii sunt avisati, a-si suscerne petitiunile, adresate comitetului parochialu din Araneagu, inspectorulu Giorgiu Popovicu in Siri'a — Világos — pana in 2/14 Martiu 1889. dovedindu: 1) ca sunt romani de rel. gr. orient. — 2) cá au prestatu esamenulu de cualificatiune si celu din limb'a maghiara, cu calculu indestulitoriu — 3) atestatu de conduita.

Recurentii sunt poffiti a-se presentá in sf. biserica din Araneagu, pentru a-si dovedi desteritatea in cantu si tipicu; cá-ci alesulu va functioná, fara alta renumeratiune si ca cantoru bisericescu.

Araneagu la 8/20 Ianuarius 1889.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea inspectorelui cercualu.

Pre bas'a si sub conditiunile stipulate in decisulu Ven. Consistoriu diecesanu dtto. 24. Novembre 1888. Nr. 4538, care decisu se póte vedea in cancelar'a oficiului protopresbiteralu din Lipov'a, — infiintandu-se o capelania t'p'oralá pre langa veterani preoti actuali din opidulu Lipov'a, (cottulu Timisiu) prin acést'a se escriu concursu cu terminulu de 30 de díle dela prim'a publicare.

Emolumentele impreunate cu acést'a capelania sunt:

1. Folosirea sesiunei parochiei remase vacante dupa reposatul preotu Ion Schelegia.
2. Venitele stolare si birulu dela parochi'a vacanta,

dupa ce acést'a se va face egala cu celelalte parochii, conform decisului comit. parochialu din 6/18. Dec. 1888.

Aceste venite computate in bani dau unu venitu anualu de 660 fl.

Capelanulu alegendu avédu purtari bune, dupa incetarea din viétia a unui'a dintre cei doi parochi veterani, va urmá de parochu in parochi'a ce ar deveni vacanta, ércapela remasa de reposatul Ion. Schelegia se va reduce.

Recurentii la acést'a capelania au a dovedi cualificatiune pentru parochiile de cl. a dou'a observandu-se in sa ca recurrentii ce vor avea cualificatiune pentru parochii de cl. prima vor fi preferiti, — ércursele lor instruite conform dispositiunilor regulamentulu pentru parochii, adresate comitetulu parochialu, au a le subscrerne pana la terminulu sus indicatu parintelui protopresbiter Voicu Hamsea, in Lipov'a (B. Lippa) si au a-se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre la st. Biserica spre a-si aretá desteritatea in cele rituale, respective in predicare.

Lipov'a, 8/20. Ianuarius 1889.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p., prot.

—□—

In urmarea decisului Consistorialu gr. or. oradanu de dtto 19/31 Dec. 1888 Nr. 1015 B. pentru indeplinirea definitiva a parochiei Hidisielnan, protopresviteratu Beinsiuului se escrie concursu pe langa urmatórele emoluminte:

- a) Cas'a parochiala cu 2 chilii, gradina nu altcumu si un'altel ce sunt de lipsa la casa, poiata, colnita etc. cu unu venitu de 80 fl.
- b) Pamentulu parochialu ³/₈ cu unu venitu de 180 fl.
- c) Din biru dela 115 case unu venitu de 80 fl.
- d) Dela inmorméntari mari, si mici, 40 fl.
- e) Dela cununii 20 fl. — Sum'a: 400 fl. afara de acéstea mai sunt si alte venituri din masluri, rogatiuni, festanii estrase si alte accidentii.

Doritorii de a ocupá acést' parochie decl. III. sunt avisati a-si trimite recursele adresate Comitetulu parochialu protopresviterulu tractualu Eli'a Mog'a, in Rabagani pana la 11/23. Fauru a. c. éra in 12/24 Fauru se va tiené alegerea poffindu-se recurrentii pana la diu'a alegerei a-se presentá la biserica din locu, spre a-si aretá desteritatea in cele rituale.

Datu din Siedinti'a Comitetulu parochialu tienuta in 9/21 Ianuarius 1889.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea: ELI'A MOG'A m. m. protopresviterulu Beinsiuului.

—□—

Pentru deplinirea parochiei vacante gr. or. de class'a III. din comun'a Teesiu (cot. Timisiu) se escrie concursulu cu terminu de alegere pe diu'a de 12/24. Fauru 1889.

Emolumentele sunt: un'a sesiune de 32. jugere de pamentu, parte aratoriu, parte fenatiu dela 70 numere de case birulu parochialu de câte un'a spene (1/4 de metiu) de grau si câte 20. cr. v. a. afara de aceea stol'a aici indatinata. Intravilanu si casa parochiala nu este.

Recursele se se trimita Parintelui protopresviteru tractualu Georgiu Cretiunescu in Belincz u. p. Kiszetó pana la 10/22 Ianuarius 1889.

Recurentii sunt poffiti a se presentá in vr'o Dumineca ori serbatóre in biserica locala, spre a-si aretá desteritatea in cantari ori cuventari bisericesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: GEORGIU CRECIUNESCU, m. p. prot.